

www.

ROVDYR.org

FOLKEAKSJONEN
NY ROVDYRPOLITIKK
NR. 2 - JULI 2024

Eventyret Einar En hund etter ulv

Høy temperatur
om reindrifft og rovdyr

Soneringen som forsvant
Sverige vil ha færre ulver

Effektivt uttak av skadedyr

Arve Sætra

Den eneste effektive måten å påvirke arealbruken til store rovdyr er å felle de som er på feil sted.

Arve Sætra, styreleder

Vi har nå lagt forsommeren bak oss. Dessverre har vi igjen opplevd store rovdyrangrep på bufe. Ifølge Rovdata er det færre ulver i Norge i år enn i fjor, men likevel er det i skrivende stund minst fire ulver som har drept og skadet mange beitedyr i Eidsvolltraktene, Hadeland, Valdres, Gausdal og oppover Gudbrandsdalen. I vinter og vår tok ulven mange tamrein i Finnmark.

Antall bjørner er på nivå som i fjor. Jerven ligger som vanlig godt over bestandsmålet og antall gauper er i sterk vekst. Det er all grunn til å frykte en blodig fortsettelse av beitesesongen.

Men om rovdyrbestandene ligger over eller under målene, er ikke relevant for dem som får kjenne problemene på kroppen. Jeg tenker da først og fremst på dem som gjør et tappert forsøk på å utnytte de gode beiteforholdene som finnes i Norge. Det er slik at rundt 45 prosent av landet kan benyttes til beiting, nesten halve landet, og det må utnyttes hvis Norge skal nå politisk vedtatte mål om økt sjølforsyning. Da er vi nødt til å unngå at beitebrukerne ikke orker å fortsette på grunn av stadige rovdyrangrep. Om det så er fra ørn, jerv, gaupe, ulv eller bjørn. Politikerne har bestemt at vi skal ha en todelt målsetting som tar hensyn til beitedyr og rovdyr.

Forvaltningssonen for ulv er den del av denne strategien, men ulven viser liten vilje til å skjønne dette. Og det samme gjelder de andre artene, soneringen fungerer dårlig i praksis.

I deler av Nord-Norge er situasjonen så krevende at Statsforvalteren i Troms og Finnmark har sendt bekymringsmelding til regjeringen om de store

Det er all grunn til å frykte en blodig fortsettelse av beitesesongen

negative konsekvensene av rovdyrpolitikken og om manglende virkemidler. Da er det alvor!

Det hadde kanskje vært enklere om forlikene som er inngått hadde blitt fulgt opp. At rovdyr i beiteprioriterte områder ble raskt og effektivt tatt ut. Den eneste effektive måten å påvirke arealbruken til store rovdyr er å felle de som er på feil sted.

Men slik det er i dag, er det ikke spesielt enkelt å ta ut skadedyr som herjer i beiteområdene. Det er dårlige sporingsforhold og lite snø, nå rundt sankthans. Det er ikke spesielt attraktivt å sitte å slå mygg og knott hele natta på en post langt til skogs. Skogen en sommernatt kan være veldig

vakker, men det oppleves sjelden slik når man forsøker å felle skadedyr.

Effektivt uttak av skadedyr er et av Folkeaksjonens hovedkrav til en bedre norsk rovdyrforvaltning. Og det har skjedd positive ting de siste årene, blant annet god organisering av jaktlag og muligheten til å bruke de beste hundene. I flere år har myndighetene gitt dispensasjon fra regelverket og åpnet for bruk av løs, på drevet halsende hund under skadefellingsforsøk på ulv. Det har gitt resultater, med hunder trent i Sverige. Det er først i år at norske myndigheter så vidt har tillatt å trene slike hunder på norsk jord.

Det å kunne bruke det beste hundematerialet har effektivisert skadefelling av ulv. Behovet er der også for bruk på bjørn, jerv og gaupe.

Viltloven skal oppdateres og ut på høring nå om ikke lenge. Da får man håpe og tro på endring slik at det heretter blir rein rutine å trene og bruke løs, på drevet halsende hund både til skadefelling og lisensjakt på ulv, bjørn, jerv og gaupe i Norge.

Det er nå muligheten ligger der! Erfaring fra Sverige viser at jakt med denne type hunder er det beste både sommer og vinter. FNR skal i hvert fall bidra med det vi kan for å få dette på plass.

Gode diskusjoner på FNR-landsmøte

Landsmøtet i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk foregikk på Gardermoen.

Nødverge, mer aktiv bruk av hund og sårt tiltrengt ørneforvaltning var blant temaene på landsmøtet i år.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk gjennomførte landsmøtet for 2024 på Gardermoen 16. juni med 31 deltagere fra lokallagene. Styreleder Arve Sætra fra Aurskog ble gjenvalgt for ett år. Dermed tar han fatt på sitt tredje år i rollen.

– Jeg takker for ny tillit fra landsmøtet og ser fram til å jobbe med temaene som er vedtatt på landsmøtet og nye saker som dukker opp i året som kommer. Jeg vil også takke avgående nestleder Mariann Skotte for innsatsen, sier Sætra.

Styremedlem Mette Trøftmoen fra Knapper ble også gjenvalgt for en periode på to år. Vidar Helgesen fra Rena har tidligere sittet i landsstyret, men det er blitt noen år siden. Nå er han valgt inn for to nye år. Styremedlemmene Tone Benjaminsen fra Tjeldsund og Knut Halvor Jorde fra Nesbyen var ikke på valg og fortsetter ett år til. Alle varamedlemmer velges for ett år. Første vara til landsstyret er Brita Sandvik Wilks fra Snåsa, som er ny. Andre vara Geir Sneffjellå fra Mo i Rana ble gjenvalgt, og Anders Olav Grøn-vold fra Moss er ny i rollen som tredje vara.

Landsmøtet vedtok fem uttalelser knyttet til aktuelle politiske temaer:

1. Nødvergeretten

I dagens situasjon er det overlatt til domstolene å avgjøre hva som er en lovlig nødvergehandling, og nødvergebestemmelsen i naturmangfoldloven gir ikke tilstrekkelig klare rammer for dem som kan måtte benytte seg av denne rettigheten. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk krever at nødvergebestemmelsen må klargjøres slik at rettighetshavere får en reell adgang til å beskytte sine dyr mot rovviltangrep.

2. Rovdyrhunder

Bruk av løs hund, uavhengig av funksjonsmåte, fører til stor effektivisering og kostnadsreduksjon ved felling av store rovdyr. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk krever at løs hund må kunne benyttes ved rovdyruttak i Norge og at det åpnes for trening av denne typen hunder i relevante sammenhenger.

3. Ørneforvaltning

Store ørnebestander utgjør en alvorlig utfordring for beitenæringene i Norge. I

t tillegg er ørn en stor predator på andre arter, blant annet sjøfugler, og forholdet mellom rovfuglene og byttedyrene er i ubalanse. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk krever en aktiv forvaltning og bestandsregulering av ørn.

4. Ta grep om jerveforvaltningen

Den registrerte jervebestanden ligger de aller fleste år langt over vedtatt bestandsmål. Stortingets rovviltforlik fra 2011 dikterer at «I de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingsskvote er gitt.» Det samme forliket presiserer at bestandene skal ligge så nært vedtatt bestandsmål som mulig. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk krever at jervebestanden reguleres slik som Stortinget har pålagt forvaltningen.

5. Gauperegistrering

Gaupebestanden er underdokumentert mange steder i landet, noe som fører til mangelfull forvaltning. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk krever økte midler til bestandsregistrering, lengre registreringsperiode og bedre metoder for dokumentasjon av bestanden.

Høy temperatur rundt rovdyr og reindrift

Landsmøtet til reindriftssamene ga uforbeholden støtte til mannen som skjøt bjørn i påberopt nødverge i 2022. Reindrifta var også avvisende til regjeringens ønske om å bytte beitearealer mot lavere rovdyrtrykk.

Svein Egil Hatlevik *Anja Graven*

Rovdyr var tema på flere måter under landsmøtet til Norske reindriftssamers landsforbund (NRL), som ble arrangert på Røros andre helga i juni.

– Hvis det er én sak som det siste året virkelig har opprørt meg, så er det den hvor en reineier ble dømt til seks måneders fengsel for å ha avlivet ei binne med

Inge Even Danielsen, leder i Norske reindriftssamers landsforbund, ønsker ikke å bytte beitearealer mot lavere rovdyrtrykk.

to unger som herjet i kalvingslandet, sa NRL-leder Inge Even Danielsen i sin åpningstale.

Også sametingspresident Silje Karine Muotka uttalte seg i kraftige ordelag mot dommen og beskrev den som helt uakseptabel.

Gaske Dajven Båatsoe Tjieltie, på norsk Nord-Trøndelag reinsamelag, fremmet en resolusjon for landsmøtet om støtte til Odd Bjørnar Bjørkås, den dømte reineieren fra Lierne.

I mai 2022 søkte Bjørkås om skadefelling på bjørnene, men ble møtt med avslag hos Miljødirektoratet, som ba han forsøke å jage bort bjørnene. Deler av tiden hadde Bjørkås bistand fra Statens naturoppsyn, men da han ble etterlatt alene etter å ha forsøkt å drive rovdyra vekk gjennom tre døgn, vurderte reineieren at han hadde uttømt sine muligheter til å unngå å avlive bjørnene.

Tidligere utgaver av magasinet du nå leser har beskrevet hendelsesforløpet som førte fram til bjørneskuddene inngående, og alt dette stoffet er tilgjengelig på nettsiden Rovdyr.org.

Landbruksminister Geir Pollestad ble dynget ned med spørsmål fra salen.

– Helt umenneskelig

En reineier er blant dem som etter naturmangfoldlovens paragraf 17 «kan avlive vilt når det må anses påkrevd på grunn av et pågående eller umiddelbart forestående angrep» på dyrene sine.

– Denne saken er helt umenneskelig. Det er en stor psykisk påkjenning for et menneske å bli stemplet som kriminell og skulle bære en straff på sine skuldre for å ha beskyttet livsgrunnlaget sitt, sa Ellinor Marita Jåma på vegne av Gaske Dajven Båatsoe Tjieltie.

I resolusjonen, som ble enstemmig vedtatt, gir NRL sin uforbeholdne støtte til Bjørkås. Videre skal NRL i regi av Gaske Dajven Båatsoe Tjieltie gjøre det som er mulig for å hjelpe Bjørkås i kampen om frifinnelse. Dessuten skal NRL jobbe for at naturmangfoldloven endres, slik at nødvergeretten blir styrket.

Nødvergeretten var også tema da landbruks- og matminister Geir Pollestad (Sp) gjestet talerstolen under landsmøtet.

Jåma spurte om Pollestad ville ta grep for å styrke nødvergebestemmelsen og både gjøre tilfeller som saken til reineier Bjørkås entydig innenfor lovens rammer

og samtidig gjøre lovteksten lettere å forstå for dyreeiere. Til dette svarte Pollestad at nødvergeretten hører inn under Klima- og miljødepartementet, men at han likevel var åpen for å lytte til reindriffta og andre dyreeiere og ville formidle deres budskap videre.

Avvisende miljøstatsråd

Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen (Ap) er lite interessert i å endre nødvergeparagrafen.

– Vi må lære av de hendelsene som oppstår, og vi vil fortsette å ha god dialog med berørte parter om både nødvergeparagrafen, og rovviltforvaltningen for øvrig. Jeg mener at nødvergebestemmelsen er tydelig. Det er lovforarbeider og rettspraksis som klargjør flere sider av innholdet i bestemmelsen. Jeg mener det på nåværende tidspunkt ikke er behov for å endre bestemmelsen, skriver Eriksen i en e post til Rovdyr.org.

En av de andre store sakene under NRL-landsmøtet var regjeringens energitiltakspakke fra desember i fjor, som har til hensikt å balansere hensynene til både reindrift og utbygging av kraftanlegg og tilhørende nett.

Tiltakspakka kan enkelt oppsummeres slik at regjeringen ber reindriffta gi fra seg beiteland til kraftproduksjon i bytte mot lavere rovvilttrykk. Blant annet har regjeringen foreslått at bestandsmålene for gaupe og jerv skal kunne reduseres fra Røros og helt nordøst til Kirkenes.

Fra før av har regjeringen også foreslått å redusere bestandsmålet for bjørn, som også påvirker reindriffta, og ulv. Men siden det har vært norsk politikk siden slutten av 1990-tallet at ulven ikke skal få

etablere seg i reinbeiteområdene, vil lavere bestandsmål her ha mindre påvirkning.

Arealer og rovdyr

Flere talere under landsmøtet uttrykte sterk skepsis til å koble arealinngrep i beiteland med lavere rovdyrtrykk. Ett argument var at reindriffta i 2024 ikke har noe rimelig mandat til å forhandle bort reindrifftaarealer på vegne av framtidige generasjoner. Et annet var at reindriffta er fullstendig avhengig av beiter, og at det ikke gir noen mening å forhandle bort beitearealer, noe som vil gjøre en bærekraftig reindrift umulig, for deretter å begynne å skyte rovdyr.

Også NRL-leder Danielsen var entydig i sin avvisning av ideen om å bytte beiteland mot reduserte bestandsmål for rovdyr. Han understreket at konflikten mellom reindriffta og andre interesser handler om den samlede belastningen, og at rovvilt bare er en del av helheten.

Ellinor Marita Jåma erklærte støtte til fengselsdømte Odd Bjørnar Bjørkås.

Miljøminister Andreas Bjelland Eriksen er lite interessert i å endre naturmangfoldlovens nødvergeparagraf

FOTO:
KLIMA- OG MILJØ-
DEPARTEMENTET

Pollestad redegjorde i sitt innlegg for at regjeringen som en del av tiltakspakka vil utrede hva som har forrang – Norges forpliktelser etter Bernkonvensjonen eller de folkerettslige forpliktelsene Norge har overfor reindriffta. Han påpekte også at konklusjonen etter disse utredningene vil ha mye å si for hva slags handlingsrom som finnes til å endre nødvergebestemmelsen. Landbruksministeren fikk spørsmål om det var mulig å si opp Bernkonvensjonen, noe han ikke så som et reelt alternativ.

Reindriffta, Sametinget og Miljødepartementet har gjennom våren gjennomført flere konsultasjonsmøter om deler av tiltakspakka, men noen sluttprotokoll er ikke klar i skrivende stund.

Allerede i vår var partene enige om tre tiltak som kunne iverksettes i forbindelse med årets kalvingssesong: økt økt innsats for å gjennomføre ekstraordinære uttak av jerv i eller nær kalvingsområder for tamrein, uttak av restkvoter der lisensfellingkvote er gitt og hvor rovvilt påvirker kalvingsområder og en senket terskel for skadefelling av rovdyr i kalvingsområder som ligger innenfor prioritert yngleområde for rovvilt, men samtidig innenfor rammene av rovviltforliket.

Fire bjørner felt for å unngå tap av reinkalver

En hannbjørn på 70 kg ble felt 16. mai, nord for Elgå i Engerdal kommune. Bjørnen var den fjerde som ble felt denne våren for å unngå store tap av tamrein under den sårbare kalvingsperioden. De øvrige tre fellingene skjedde i Finnmark.

I et fellingsløyve fra Miljødirektoratet datert 14. mai heter det at: «Det ble 11. mai meldt om skader av bjørn på tamrein inne i kalvingslandet til Svahken sijte. Det er på vedtakstidspunktet registrert en simle og fire kalver som er bekreftet funnet drept/

skadet av bjørn fra Statens naturoppsyn. I tillegg er ytterligere tre kalver registrert med foreløpig vurdering av skadeårsak bjørn. Det er også gjort sporfunn av bjørn inne i kalvingsområdet. De ferskeste skadene som er registrert inn ble funnet 12. mai.»

KILDE: WWW.ROVDYR.ORG

Einar er en foxhound fra Sverige som har vært involvert i mange skadefellinger.

En hund etter ulv

Ikke bare én, men to hunder! Støverhundene Einar og Whisky er ekte venner av aktivt utmarksbeite. Hundefører Simen Steigen forklarer.

Svein Egil Hatlevik
 Skadefellingslaget
 i Nord-Østerdalen og Engerdal

– Einar og Whisky er de beste. De har fått veldig mange sjanser og blitt bortimot komplette hunder.

Ordene kommer fra Simen Steigen, hundefører i Skadefellingslaget i Nord-Østerdalen og Engerdal i Innlandet. Området er blant dem hvor det oftest åpnes for skadefelling av ulv i Norge.

Hundene Einar og Whisky er i mange sammenhenger trukket fram som selve grunnen til at skadefelling av ulv på barmark om sommeren er blitt vesentlig mindre strevsomt og kostnadskrevende enn tidligere. Selv om sannheten naturligvis er mer sammensatt enn som så, er såkalt løs, på drevet halsende hund et viktig verktøy å ha i kassa for et fellingslag.

Blodig forhistorie

Etter de omfattende angrepene på utmarksbeitende sau på Hurdal, Hadeland og Toten i 2017 åpnet Solberg-regjeringen for at det skulle bli enklere å få ta i bruk løs, på drevet halsende hund. Året etter var ulveskadene omfattende i Nord-Østerdalen, noe

som delvis kan tilskrives en hund som ikke fungerte så godt.

Skadefellingssamarbeidet i Nord-Østerdalen og Engerdal omfatter sju kommuner, som alle kjennetegnes ved store fjellområder som fra et jordbruksperspektiv egner seg til lite annet enn utmarksbeite og setring.

– Vi innså tidlig at det er viktig å få med politikerne i styringsgruppa, enten ordførere eller varaordførere. Det har vært, og er fortsatt, en lang vei å gå for å få til skadefelling mest mulig effektivt. Det finnes ingen rask løsning uansett hvem som sitter med makta, sa Steigen da han holdt foredrag under et rovvilthundseminar på Jakt- og Fiskesenteret i Flå i juni.

Steigen har deltatt i hundegruppa i skadefellingsprosjektet siden 2016. Den første dispensasjonen fra viltlovens forbudsbestemmelse om løs, på drevet halsende hund ble tildelt samarbeidet nord i Innlandet.

– Vi hadde flere hunder som vi slapp på ulvespor, men mislyktes mange ganger. Skal vi få det til, må vi være ærlige og innse at hunden ikke er noen maskin. Noen ganger skifter den over på et annet spor og jager rev, sa Steigen.

– Vi har leid inn bikkjer hvert år. En gang, da hunden fikk kontakt med ulven, kom den rett i retur og sprang så fort den klarte inn i bilen og gjemte seg der, la han til.

Også om vinteren

I vinter åpnet Klima- og miljødepartementet opp for at denne typen hunder kunne benyttes under lisensfelling av ulv i Nord-Østerdalen for å trene opp hunder til bruk under skadefelling i beitesesongen. Denne muligheten har hundeførere i området kunnet benytte seg av ved en håndfull anledninger. Steigen håper dispensasjonen fra i vinter,

Whisky er en støverblending, også han fra Sverige.

Simen Steigen forteller om erfaringer med hund til skadefelling under et seminar på Jakt- og Fiskesenteret i Flå i Hallingdal.

FOTO: SVEIN EGIL
HATLEVIK

som skadefellingsprosjektet har etterlyst i mange år, også vil gjelde neste år.

I Nord-Østerdalen må en støver også kunne brukes på rev. Ellers er det ikke mulig å få nok trening til å holde hunden i form, både mentalt og fysisk. Og den må ikke minst trenes opp til å bli sjølstendig. Ellers kan det fort bli rotete når flere hunder er i sving.

De må også være klauvereine og ikke være interessert i å jakte verken elg, rein eller sau. Generelt gjelder båndtvangen om sommeren for å beskytte nettopp disse typene klauvdyr, og skadefelling med løs hund krever at kommunen gir dispensasjon fra båndtvangen.

Steigen understreket at det er mye enklere å lykkes med en felling for løs, på drevet halsende hund om vinteren enn om sommeren. Da er det lettere å finne ferske spor. Samtidig er det også i denne sammenhengen mulig trøbbel i sikte.

– Bikkjer, svenske som norske, som er brukt mye i Sverige under lisensjakt om vinteren, kan vise seg å ikke funke sommerstid. Ofte skyldes det at sporene er gamle, og nettopp dét er den realistiske situasjonen. Vår erfaring er at smertegrensa for kalde spor går ved tre timer, sa han.

Når en først har et spor å jobbe ut fra, er det langt fra vilkårlig hvordan man legger opp et fellingsforsøk. Har man først en god hund, har terrenget mye å si for om felling er enkelt eller vanskelig. Steinete, bratt, overgrodd eller veiløst land er naturligvis ingen fordel.

– Aller først må man ha en sikker observasjon. Er et ferskt kadaver etter et byttedyr

en sikker observasjon? Jeg vil helst si nei, for det er vanskelig å fastslå om et kadaver er én time eller fire timer gammelt. En synsobservasjon er heller ikke alltid så pålitelig, for folk kan glemme hvor de egentlig har sett ulven. Du kan heller ikke ha noen garanti for at det virkelig er en ulv folk har sett, sa Steigen.

– Jeg vil heller ha et viltkamerabilde. Da får du korrekt stedsangivelse, riktig tidspunkt, og de ser stort sett hva slags dyr det er snakk om, sa han.

Ulv i bevegelse

Når bildet først er på plass, er det viktig å holde biler og folk mest mulig unna mulige spor. Sammenblanding av lukter er en ulempe.

– Det er om å gjøre å få ulven på beina. Har vi en god hund, og den holder tritt med ulven, er det ikke noe problem å bruke litt ekstra tid på å spore. Blir hunden sliten og slipper ulven, kan man sette på en ny hund, sa Steigen.

Første prioritet er å slippe hunden på sporet. Deretter spres folk utover i terrenget på skuddposter. Mannskapet søker å snevre inn området der en veit ulven er og ringe den inn.

– Vi kommer som regel aldri langt nok unna. Det går ofte innmari fort når drevet først er i gang. De som posterer må være bevegelige, og det er GPS-tracker på alt som er av folk og hunder. Fellingsleder og hundefører har kontakt hele tida. Vi bruker nesten ikke radio lenger, for tracker-teknologien er mer effektiv. Vi har ikke behov for mannskap som ikke behersker digitale verktøy, sa Steigen.

Gjennom fellingsseongen sommerstid forflytter ulven seg helst langs stier, veier og viltråkk.

– Når losen først er i gang, vil ulven helst unngå konfrontasjon med hunden. Det skjer knapt noe sted i verden at hunder blir drept av frisk ulv, men er den skadd, kan risikoen bli høyere. Det er ulven som bestemmer farten, og det går sjelden i større fart enn 15 kilometer i timen, sa Steigen.

Beitebrukeren viktigst

En ulv kan dukke opp brått fra ingen steder. Da gjelder det å være forberedt. En kort og effektiv operasjon er definitivt å foretrekke. Før eller siden kommer hunden og ulven til å møtes før eller senere. Da kan det bli stålos eller ganglos, eller ulven kan snu jage vekk hunden. Hvis ulven har fått flere erfaringer med hund, ser den

Whisky med en ulv som ble felt i Alvdal i 2023.

ut til å holde høyere fart og får større avstand til hunden, mener hundeføreren.

– I treningssammenheng tror jeg det er lurt å slippe unge hunder sammen med erfarne som ikke viker i en konfrontasjon med ulven, sier Steigen.

Men, presiserer han:

– Vi er ikke ute på skadefelling for å få til gode hunder eller få skutt oss en ulv. Vi er der for beitebrukeren og beitedyra. I skarpe oppdrag brukes bare de beste hundene, en skadefelling er ikke en treningsarena.

– *Hvordan ser framtida ut med tanke på å rekruttere nye hunder som kan overta etter Einar og Whisky?*

– Jeg syns den ser veldig lys ut. Årets beitesesong har startet hardt og blodig. Vi har ei ukjent ny svensk bikkje i stallen, samt minst to norske hunder som virkelig har vist hva som bor i dem. Forsøkene i år med løs, på drevet halsende hund har kanskje løftet oss fra årene før, selv om vi ikke har fått tatt ut skadegjørerne enn så lenge. Flere unghunder i vårt skadefellingssamarbeid viser også at det bare er erfaring og litt rutine som mangler før vi er på høyde med tidligere hunder. Men for meg vil Whisky og Einar være de hundene som banet vei for den fremgangen vi ser med hundemateriell rundt omkring, svarer Steigen.

FAKTA:

Løs, på drevet halsende hund

- Einar er en american foxhound, er 13 år gammel og pensjonert som skadefellingshund. Whisky er en støver av blandingsrase og åtte år gammel. Begge hundene er importert fra Sverige og har vært i bruk i Norge siden 2019.
- Løs, på drevet halsende hund er en beskrivelse av hvordan hunden oppfører seg når den følger etter vilt, og handler ikke om hva slags type rase hunden tilhører – men en del raser er avlet fram for å brukes nettopp på denne måten.
- Når hunden jager dyret som skal felles, er det lettere for hunden å løpe etter byttet om den ikke må være i bånd og slepe et menneske etter seg. Altså: **LØS**
- Hunden jager dyret som skal felles i en ønsket retning. Hunden skal drive et rovdyr i retning av en jeger på post, slik at det blir lettere å få dyret innenfor skuddhold. Altså: **PÅ DREVET**
- Samtidig bjeffer og bråker hunden. Da er det lettere å skjønne hvor både hund og rovdyr er, spesielt i en hektisk fellingssituasjon. Altså: **HALSENDE**
- Hund sier seg vel nesten sjøl. Altså: **HUND**

Ulveangrep: Uvanlig hard start på beitesesongen

Minst 79 sau og lam er dokumentert skadd hittil i beitesesongen, viser tall fra Rovbasen pr. 17. juni.

Så langt er det dokumentert ulveskader på sau og lam i kommunene Øystre Slidre, Nord-Fron, Gausdal, Ringebu, Østre Toten, Hurdal, Eidsvoll, Jevnaker og i Hole, ifølge Rovbase. Av de 79 dokumenterte skadene hittil i år, har 49 funnet sted i Gausdal, og de aller fleste skjedde i månedsskiftet mai/ juni.

Rovdyr.org har undersøkt antall skader i samme tidsrom tidligere år og en må tilbake

til det store skadeåret 2018 for å finne større dokumenterte tap såpass tidlig i beitesesongen. Den gangen var 127 sau og lam påvist tatt av ulv i det aktuelle tidsintervallet.

I tillegg har det også vært omfattende skader på tamrein i Sør-Varanger kommune i Finnmark i år. Siden nyttår er 44 reinsdyr dokumentert tatt av ulv i kommunen.

Forsøk på felling ulvene som har gjort skade har så langt vært resultatløse.

KILDE: WWW.ROVDYR.ORG

Denne ulven ble fanget opp av et viltkamera i Eidsvoll kommune 31. mai.

FOTO: SKADEFELLINGSLAGET PÅ ØVRE ROMERIKE

37 jerver avlivet i ekstraordinære uttak

Statens naturoppsyn har i sesongen 2023/2024 felt 37 jerver etter fellingsvedtak fra Miljødirektoratet.

Åsmund Ystad

– Jerven er det rovdyret som tar flest beitedyr i Norge, og kan enkelte steder gjøre betydelig skade. For å hindre slik skade har det som tidligere år vært nødvendig å gjennomføre en del uttak i statlig regi, sier Ellen Hambro, direktør i Miljødirektoratet i en pressemelding.

Jervebestanden har ligget over bestandsmålet Stortinget har vedtatt på 39 årlige ungekull totalt de siste årene.

54 jerver felt av lisensjegere

Lisensfelling er hovedvirkemiddelet for å regulere jervebestanden i Norge. I lisensfellingsperioden fra 20. august i fjor til 15. februar i år ble det felt 54 jerver av lisensjegere.

I de tilfeller lisensfelling ikke er tilstrekkelig for å redusere faren for tap av husdyr er det aktuelt å gjennomføre ekstraordinære uttak. Vi har prioritert områder med stor skadeproblematikk både i forhold til sau og kalvingsområder for tamrein, sier Hambro

9 hiuttak

Siden november har Statens naturoppsyn felt 21 voksne jerver og 16 valper. Det er gjennomført 9 uttak av ungekull i jervehi. Mordyr ble felt i fire tilfeller ved uttak av ungekull.

KILDE: MILJØDIREKTORATET

Siden november har Statens naturoppsyn felt 21 voksne jerver og 16 valper.

FOTO: BÅRD BREDESEN, NATURARKIVET.

54 nye jervekull registrert så langt i år

Åsmund Ystad

Det foreløpige resultatet fra årets registrering av jervekull tyder en nedgang i antall ynglinger i forhold til tidligere år. Foreløpig (pr. 26. juni) er det registrert 54 kull denne våren. Det endelige resultatet de tre siste årene har vært 64, 45 og 63.

Årets resultat er høyst foreløpig og erfaringsmessig vil det plusses på flere utover i sesongen. Det endelige resultatet blir lagt fram i Rovdatas jerverapport i oktober.

Dato	Kommune	Status
Region 3 Oppland		
01.05.2024	Dovre	Dokumentert
22.04.2024	Skjåk	Dokumentert
19.04.2024	Skjåk	Dokumentert
16.04.2024	Nord Fron	Dokumentert
08.04.2024	Vågå	Dokumentert
08.04.2024	Ringebu	Dokumentert
01.04.2024	Skjåk	Antatt
Region 5 Hedmark		
16.04.2024	Trysil	Dokumentert
15.04.2024	Våler	Dokumentert
07.04.2024	Stor-Elvdal	Dokumentert
24.03.2024	Elverum	Dokumentert
22.03.2024	Rendalen	Dokumentert
22.03.2024	Rendalen	Dokumentert
17.03.2024	Engerdal	Dokumentert
13.03.2024	Åsnes	Dokumentert
09.03.2024	Åmot	Dokumentert
08.03.2024	Åsnes	Dokumentert
Region 6 Midt-Norge		
25.06.2024	Snåsa	Antatt
25.06.2024	Lierne	Antatt
25.06.2024	Lierne	Antatt
25.06.2024	Fjord	Antatt
17.06.2024	Oppdal	Dokumentert
01.05.2024	Grong	Dokumentert
28.04.2024	Snåsa	Dokumentert
25.04.2024	Snåsa	Dokumentert
21.04.2024	Rauma	Antatt
19.04.2024	Surnadal	Dokumentert
18.04.2024	Lierne	Antatt
15.04.2024	Snåsa	Antatt
10.04.2024	Røros	Antatt
06.04.2024	Grong	Dokumentert
03.04.2024	Røyrvik	Dokumentert
25.03.2024	Meråker	Dokumentert
19.03.2024	Høylandet	Dokumentert
Region 7 Nordland		
18.06.2024	Rana	Antatt
07.05.2024	Fauske	Antatt
23.04.2024	Fauske	Dokumentert
18.04.2024	Narvik	Dokumentert
18.04.2024	Rana	Dokumentert
16.04.2024	Saltdal	Dokumentert
10.04.2024	Vefsn	Dokumentert
06.04.2024	Narvik	Dokumentert
09.03.2024	Narvik	Dokumentert
Region 8 Troms og Finnmark		
22.06.2024	Bardu	Antatt
11.06.2024	Nordreisa	Antatt
16.05.2024	Båtsfjord	Dokumentert
08.05.2024	Nesseby	Dokumentert
07.05.2024	Kvænangen	Dokumentert
29.04.2024	Karasjok	Dokumentert
26.04.2024	Tana	Dokumentert
18.04.2024	Tana	Dokumentert
17.04.2024	Målselv	Dokumentert
12.04.2024	Kåfjord	Antatt
22.03.2024	Nordreisa	Dokumentert

FOTO: UNSPLASH.COM

KILDE: ROVDATA.NO

Soneforvaltningen som forsvant

Staten avler opp rovdyr som må spise tamdyr, mener sauebønder i Lyngen. Protestene er sterke mot en soneforvaltning som ikke holder hva den lover.

Sauebonde og leder i Lyngen Sau og Geit Pål Skogvang og datteren Andrea Louise er urolige for hva som vil skje i løpet av beitesesongen.

Svein Egil Hatlevik

På Lyngenhavvøya i Troms går det ikke lang tid mellom gaupeobservasjonene nært husene i bygda. Noen stadfestes med viltkamera, mobilkamera eller ved hjelp av spor i snø eller gjørme, men mye rapporteres bygdefolk imellom uten at det lar seg feste til piksler.

I slutten av mai møter Rovdyr.org sauebønderne Runo Berglund, Pål Skogvang og Nils Einar Samuelson – sistnevnte også avtroppende leder av Rovviltnemnda i Troms og Finnmark. De tre er samstemte i sin uro foran kommende beitesesong og ønsker kontroll på gaupesituasjonen.

– Tapene er konstant eller økende. Jeg er veldig urolig foran beitesesongen og frykter det blir et blodbad. Tapene hos meg viser at det forsvinner mye voksne dyr, sier Berglund.

– I fjor gikk det 24 timer fra beiteslipp

på innmark til det første lammet lå dødt. Etter at sauene ble sluppet i utmark, gikk det en uke til jeg fant et lam livløst i fjæra, sier Skogvang, som leder lokallaget av bondeorganisasjonen Norsk Sau og Geit.

– Om gaupa tar voksne dyr, dør lammen. Om den tar lam, får søyene jurbetennelse og dør ofte av det. Det er en rovdyrpolitikk på ville veier. Den største provokasjonen er at det ikke skal være ynglende rovdyr her i området. Politikken er ikke verdt arket den er skrevet på, sier Berglund.

Som leder i roviltnemnda reiste Samuelson til Oslo i fjor for å fortelle om gaupesituasjonen.

– Vi mener at det ikke bør være bestandsmål for gaupe i Troms og Finnmark. Sør i landet lever gaupa hovedsakelig av rådyr, men her må den ta tamrein og sau på beite for å overleve, sier Samuelson.

Tydelige protester

I fjor på forsommeren sa daværende leder i nemnda, John Roald Karlsen, fra seg ledervervet i protest mot roviltforvaltningen. Deretter rykket Karen Anette Anti opp fra nestledervervet, men også hun trakk seg etter få uker på oppfordring fra Norske reindriftssamers landsforbund. Noe lignende har ikke skjedd siden ordningen med roviltnemnder ble opprettet i 2005.

– Vi har flere tilfeller der gaupa har etablert seg i beiteprioriterte områder. Det kan jeg ikke forsvare. Selv om bestandsmålet for gaupe i regionen ikke er innfridd, står det likevel i roviltforliket at det ikke skal være rovdyr med skadepotensial i prioriterte beiteområder, sa Karlsen til Rovdyr.org da han gikk av.

Hele Lyngenhalvøya er beiteprioritert, og rovviltpolitikken legger dermed ikke opp til at det skal være yngling av verken gaupe, jerv, bjørn eller ulv her. Men i vinter var det påvist to ynglinger av gaupe på halvøya, forteller sauebøndene, noe som etter vanlige omregningsregler tilsvarer drøyt tolv individer.

Til tross for at lokalpolitikkerne i Lyngen vedtok 10 000 kroner i skuddpremie for hver felte gaupe innenfor kommunegrensene, ga kvotejakta ingen uttelling, men én gaupe ble felt i nabokommunen Tromsø. Til sammen ble fire gauper felt under årets kvotejakt i Troms fylke.

– I år var det første året på ni år hvor det ble åpnet for jakt. Derfor var det flere folk ute i terrenget som lette etter spor, og da ble dokumentasjonen også mye bedre, sier Berglund.

Sauebøndene har forventninger til at flere nye stillinger i Statens naturoppsyn i Nord-Norge vil styrke bestandsovervåkingen. Forskning på gaupas arealbruk i de nordligste delene av landet har konkludert med at det ikke er mulig å oppnå det regionale bestandsmålet for gaupe på ti årlige ungekull innenfor det gaupeprioriterte området i Troms og Finnmark. Fire av disse ynglingene må finne sted i Finnmark, resten i Troms.

I fjor ble det dokumentert ni ynglinger i Troms og én i Finnmark. I år ligger

regionen over bestandsmålet på ti familiegupper totalt sett, men har ikke oppnådd målsetting om fire familiegupper i Finnmark, ifølge en nylig publisert rapport fra Rovdata.

Plasskrevende gaupe

Gaupeforsker John Odden uttalte til Rovdyr.org i fjor at voksne gauper i Troms og Finnmark forflytter seg over de største leveområdene som noen gang er registrert hos gauper og ser ut til å foretrekke områder nært kysten. Det betyr blant annet at gaupene beveger seg på kryss og tvers av forvaltningsgrensene.

Av 6311 sau og lam sluppet på beite i Lyngen kommune i 2023 kom 607 aldri tilbake – og 206 ble erstattet som tatt av rovdyr, viser en oversikt fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

Sauebønder i Lyngen har sendt fire søknader om skadefelling av gaupe siden desember, men Statsforvalteren i Troms og Finnmark avviste alle. Men i april og mai fikk reindrifra innvilget søknader om skadefelling.

– Vi har søkt om forebyggende skadefelling mens det er snø. Vedtaket som reindrifra fikk, kom seks uker for seint, for sporsnøen var borte. Det blir som å kaste penger ut av vinduet, sier Skogvang.

I ett av Statsforvalterens avslag på søknad om forebyggende skadefelling fra tidligere

Runo Berglund er sauebonde og leder for produsentsammenslutningen Lyngenlam.

i år, står det å lese at gauper i Troms og Finnmark «lever hovedsakelig av tamme beitedyr, de utgjør et skadepotensial».

Samtidig legger Statsforvalteren blant annet vekt på at uttak av alle gauper i beiteprioritert område «vil true bestandens overlevelse, og er ikke forenlig med at bestandsmålet kan nåes på sikt. Det er derfor ikke lett å føre en tydelig differensiert forvaltning.»

Innerst på Lyngenhalvøya er det også dokumentert jerv. Dermed fikk sauebøndene i disse områdene tilskudd til tidlig nedsanking av sauene. Det innebærer at sauene hentes fra utmarksbeite rundt 20. august i stedet for rundt 10. september. Tidlig nedsanking regnes ikke som et

Til høyre: Lyngenhalvøya (markert med rødt) ligger utenfor det gaupeprioriterte området i Troms (markert med grønt).

KART: MILJØDIREKTORATET

Til venstre: Nils Einar Samuelson er sauebonde og avtroppende leder i Rovviltneimnda i Troms og Finnmark.

Bilder av gauper nær bebyggelse er blitt en del av hverdagen for sauebønder i Lyngen.

En sporrekke fra ei gaupe som går rett inn i saueflokken er et urovekkende syn for en dyreeier.

BEGGE FOTO: RUNO BERGLUND

relevant tiltak mot gaupeangrep. Jerven tar sjelden beitedyr på innmarksbeite nær bebyggelse, noe gaupa oftere gjør.

Kortere beitesesong krymper skadeomfanget, men strider samtidig med selve hensikten med saueholdet Troms, som går ut på å høste noen av landets aller beste beiteområder.

– Tidlig nedsanking er blitt et nødvendig onde. Men det bør absolutt ikke være slik at staten skal bruke penger på det i et beiteprioritert område. Disse midlene skal gå til sauebønder i rovviltprioriterte områder og i grenseområdene rundt, slik at de kan få gode ordninger som gjør at det er mulig å holde ut, sier Samuelsen.

Svært godt beite

De frodige beitene på Lyngenhavvøya har også gitt opphav til at «Lyngenslam» er blitt en såkalt beskyttet betegnelse – på samme måte som parmesanost eller parmaskinke. Det er beitekvaliteten som er utgangspunktet for opphavsmerket.

Over 60 prosent av beitearealet er definert som svært godt eller godt etter Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) sitt klassifiseringssystem. I Troms er 25 prosent av arealene i den beste beitekategorien, altså svært godt beite, mens landsgjennomsnittet er elleve prosent av arealet, ifølge en kartlegging NIBIO har gjennomført.

Beitekvaliteten kommer av at området har næringsrikt jordsmonn, godt kultivert vegetasjon og spesielle vekstforhold på grunn av bratte fjellsider med gradvis snøsmelting som gir tilgang til ferske beiteplanter gjennom sommeren – og dessuten midnattssol. Fortsatt aktiv beiting er en forutsetning for at kvaliteten skal opprettholdes over tid.

– Vi har et ansvar for å ta vare på disse beitene. Det gjør den mislykkede rovdyrforvaltningen ekstra meningsløs, sier Berglund, som også er leder for produsentsammenslutningen Lyngenslam.

Øystein Fossmo holder til lengre ut på halvøya og har rundt 430 vinterføra søyer. Han er dermed en veldig stor sauebonde i norsk sammenheng. På pauserommet i sauefjøsset henger utmerkelsene for utmerket kjøttkvalitet på rekke og rad. Siden 1997 har han vært heltidsbonde, noe som ikke er det vanligste blant norske saueiere.

Han er langt ifra vant til store rovdyrtap, og 2023 var det første gang på fem år at Fossmo søkte om rovdyrskadeerstatning.

– Vi har et kulturbeite oppe i lia her. Da vi slapp der i fjor, helt i starten av juni, var gaupa og tok sau rundt 100 meter fra fjøset. Da kom en kadaverhundekvipasje

for å kartlegge. Etter to dager møtte de gaupa rett ved sauene. Og da ble jo tapene som fryktet, sier Fossmo.

– Påtvinges dårlig dyrevelferd

Lammetapet endte på 13 prosent, og søyetapet ble på fire prosent. Det vanlige er å ligge godt under normaltapet for lam på fire prosent og søyetapet på to. Det er ikke til å unngå at noen dør av ulykker eller sykdom, forklarer han.

– Hvis det er noe som kan ta knekken på meg som bonde, så må det være den psykiske biten ved rovdyrangrep. Jeg er glad i dyrene og legger mye stolthet i at dyrevelferden skal være god, sier Fossmo.

– Vi gjør vårt ytterste for å ivareta dyra, men så kommer usikkerhetsmomentet knyttet til at rovdyra ikke forvaltes etter den politikken som vi har blitt fortalt at gjelder. Da spør jeg meg: Hvorfor gjør de ikke det? Det skaper en voldsom mistillit.

I år er antallet søyer som bærer radiobjeller oppe i 240. Bjellene gir oversikt over hvor dyra er til enhver tid. En elektrisk terrengsykkel er også en del av effektiviseringen av tilsynet i fjellet, som er del av Lyngsalpan landskapsverneområde med strenge begrensninger på motorisert ferdsel.

Radiobjeller av typen Telespor gjør tilsynet mer effektivt for Øystein Fossmo.

– Skal du drive stort, må du effektivisere på måter som ivaretar velferden. Nå har litt over halve besetningen radiobjelle. Da blir tilsynet raskere, og det samme blir sankingen, sier Fossmo.

Föring vinterstid i fjøset skjer med maskiner. Slåttestyr og annen maskinpark må være topp moderne for at Fossmo skal kunne høste gras på rundt 30 teiger, mange små eiendommer med tomtegrenser fra den tida det var fiskerbønder som befolket halvøya og drev selvbergingsjordbruk.

I fjor sommer uttalte Mattilsynets seksjons-sjef for dyrevelferd Nina Brogeland Laache

følgende til Rovdyr.org: «Tamrein og sau kan og skal ikke være avgjørende for livsgrunnlaget til rovvilt. At rovdryra ikke har andre dyr å jakte på, er ikke et relevant hensyn i vurderingen av om belastningen for beitedyra er unødig etter dyrevelferdsloven».

– Vi legger ned så mye innsats i å drive effektivt og med god avl og dyrevelferd. Streifdyr av gaupe er det fra tid til annen, men slik det er nå har ikke gaupa nok naturlig føde her. Staten avler opp rovdryr som må spise tamdyr. Det kan verken jeg eller andre dyreeiere godta, sier Fossmo.

Beitene i Lyngen er noen av de mest næringsrike i Norge.

FOTO: PETER BRUVOLD

Gaupebestanden vokser i Norge

Høyeste antall familiegupper siden 2010

Åsmund Ystad

Rovdata har beregnet at det var 78 familiegupper av gaupe i Norge i vinter, en oppgang på 6,5 familiegupper fra vinteren før. Forrige gang det ble beregnet flere familiegupper i landet var i 2010.

Antall familiegupper har økt fra i fjor i rovviltregion 2 (Aust-Agder, Telemark, Buskerud og Vestfold), region 4 (Oslo, Akershus og Østfold), region 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag), region 7 (Nordland) og region 8 (Troms og Finnmark). Den største økningen har vært i region 6 med 5,5 familiegupper.

Det har blitt færre familiegupper i region 3 (Oppland) og region 5 (Hedmark). Dette er også de eneste to regionene som ikke har nådd bestandsmålet siste år.

Ut fra antall familiegupper er det beregnet at antall gauper i Norge var rundt 460 gauper i vinter.

Nedgang i Sverige

I Sverige er det siste år registrert 218 familiegupper, en nedgang fra 242,5 året før. Totalt for Skandinavia er det dermed registrert 296 familiegupper av gaupe, noe som tilsvarer en bestand på 1736 gauper, ca 100 færre enn i fjor.

KILDE: ROVDATA

Kan bli opptil 200 ulver i Danmark

Mye politisk arbeid gjenstår før det eventuelt kan bli bestandsregulering av ulv i Danmark, mener professor Peter Sunde.

 Svein Egil Hatlevik

– Jeg bruker mye energi på å ikke gjøre meg opp en mening om hvor mye ulv det skal være i Danmark eller hvor den skal være. Min jobb er å forsøke å svare på hva slags utvikling vi kan vente med den ene eller andre politikken, sier Peter Sunde.

Han er professor i faunaøkologi ved Institutt for ecoscience ved Aarhus Universitet. Rovdyr.org møter ham på Norges miljø- og biovitenskapelige universitet i Ås i Akershus etter at han har holdt et foredrag under tittelen «*Wolf recolonization of Denmark and Central Europe: biology, management, and politics*».

– Det er en gyldig politisk holdning og

et verdispørsmål dersom man mener at Danmark er for lite til å huse ulver, på samme måte som det er et verdispørsmål om man ønsker ulv, sier Sunde.

Prosess i EU

Om få år ventes antall ulver i landet å overstige 100. Foran valget i Europaparlamentet har flere toppkandidater fra den borgerlige siden av politikken tatt til orde for at det skal bli mulig å felle ulver når antall individer blir tresifret, ifølge den danske statskanalen DR. I Danmark foregikk valget 9. juni.

Diskusjonen i Danmark kommer i kjølvannet av at EU-kommisjonen på tampen av fjoråret foreslo å endre ulvens vernestatus fra «strengt beskyttet» til «beskyttet»

Dette bildet av en ulv er tatt med viltkamera ved Ulfborg i Vestjylland i desember i fjor.

FOTO: NATURHISTORISK MUSEUM/
AARHUS UNIVERSITET

som følge av at antall ulver i Europa er økt betraktelig de siste årene.

I ynglesesongen 2024 er det grunn til å regne med mellom fire og seks valpekull i Danmark, mener Sunde. Det betyr mellom 40 og 60 individer, hvis man legger til grunn den omregningsfaktoren som brukes i den svensk-norske bestanden.

Danmark er det mest nedbyggede landet i Europa, kunne professoren fortelle under foredraget i Ås. I 2012 kom den første bekreftelsen på at det igjen var ulv i landet for første gang siden arten ble erklært utryddet i 1813. Husdyrholdet i Danmark har vært like lite forberedt på ulveangrep som i resten av Europa, la han til.

I et EU-land som Danmark vil arts- og habitatdirektivet kreve at politikerne eller

myndighetene definerer en såkalt gunstig bevaringsstatus – enkelt forklart et minstetall som ulvestammen i landet ikke får underskride – før bestandsregulering kan finne sted. Noen slik bevaringsstatus er hittil ikke fastsatt.

– Så langt har man ikke kommet ennå. Den første øvelsen har vært å peile seg inn mot en minste levedyktige bestandsstørrelse, som jo er en komponent i forståelsen av en gunstig bevaringsstatus. Så kan man heller ikke ha noen idé om hva gunstig bevaringsstatus kan være uten en bestandsmodell, sier Sunde.

I et notat fra september i fjor, «*Vurdering af nuværende og fremtidig bestandsstatus for ulv i Danmark*», som Sunde har vært med på å utarbeide, settes den minste levedyktige populasjonsstørrelsen for ulv i Danmark foreløpig til mellom 40 og 100 individer. En forutsetning for analysen er at den danske ulvestammen vil fortsette å vokse.

På sikt ønsker forskerne seg en modell som beskriver utvekslingen av ulv mellom Danmark og Tyskland med utgangspunkt i ulike scenarier i de to landene – for eksempel hvor høy trafikkdødeligheten vil være i et tett bebodd landskap som det danske.

Kan bli rundt 200 ulver

En bestandsmodell kan også si noe om hvordan stabile revirer med høy valpeproduksjon kan komme til å veie opp for at mange dyr ser ut til å forsvinne i andre deler av Danmark. Et ytterligere aspekt som kan innarbeides i modellen er hva slags påvirkning ulike antall og tettheter av ulv kan ventes å ha på hjorteviltbestandene.

Videre heter det i notatet fra i fjor høst at «*hvis en dansk delbestand av ulver vurderes og forvaltes som en del av en større, grenseoverskridende ulvebestand, vil minimumsantallet for ulv i den danske delen av bestandsområdet naturligvis kunne reduseres i forhold til det antallet som kreves for å opprettholde en selvstendig demografisk levedyktig bestand i Danmark*».

Rovdyrforskere opererer sjelden med eksakte tall når de skal uttale seg om hvor mange individer av en art det er livsgrunnlag for i et landskap, og de danske forskerne har beregnet at Danmark har byttedyr og egnede leveområder til å huse et sted mellom 77 og 210 ulver.

– Genetisk sett er det ikke mulig å ha mange nok ulver i Danmark isolert sett for å sikre den langsiktige overlevelsen,

---

Hoveddelen av partiene her til lands har en holdning knyttet til rovdyrforvaltning som sier at «dette er noe som er avgjort av EU».

---

men det trenger antageligvis aldri å bli noen bekymring. Det vil stadig komme innvandrende dyr fra Tyskland hvis ikke ulven forsvinner derfra. Så lenge det ikke finnes en bestandsmodell og politikerne bestemmer seg for 100 individer, vil en trolig være på trygg is, sier Sunde.

Noen tall fra Sundes foredrag på Ås: Det finnes rundt 45 000 hjort i Jylland og opp mot 200 000 rådyr. Antall tamgriser er litt under 10 millioner. Jylland er halvøya som utgjør mesteparten av Danmarks areal, men befolkningstettheten er mye lavere

her enn på øyer som Sjælland (hvor hovedstaden København ligger), Fyn og Lolland.

Tamme og ville svin

Danmark er blant verdens største eksportører av svinekjøtt. I 2019 satte danske myndigheter opp et 70 kilometer langt gjerde langs grensa til Tyskland. Hensikten var å unngå spredning av villsvin fra Tyskland, som kan være bærere av svinepest. Sjukdommen er blitt et stort problem for svineholdere på kontinentet. I 2023 ble kun ett villsvin dokumentert på dansk jord.

– *Har gjerdet noen påvirkning på ulvenes bevegelser mellom Tyskland og Danmark?*

– Det har vært mange ulver som har passert fram og tilbake siden gjerdet sto ferdig, så vi kan ikke se noen effekt for ulvens del, svarer Sunde.

– *Dere skriver i analysen at det er mulig med en politisk løsning der den danske delbestanden regnes som en liten utsikker av den sentraleuropeiske bestanden på rundt 2000 individer, på samme måte som den norske politikken legger opp til at ulv i Norge er et bidrag til en større felles svensk-norsk stamme. Hvordan er interessen for en slik løsning i Danmark?*

Peter Sunde holdt tidligere i år foredrag i Ås om ulvens tilbakekomst til Danmark.

FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

– De som er interessert i slike spørsmål har nok ikke satt seg så grundig inn i hva man gjør i andre land. Hoveddelen av partiene her til lands har en holdning knyttet til rovdyrforvaltning som sier at «dette er noe som er avgjort av EU», og så slutter gjerne resonnementene der, sier Sunde.

– Det er likevel tydelig at det finnes en viss politisk vilje til å regulere ulvestammen, slik som vi gjør med så mange andre arter, til å ha færre ulver enn det hjorteviltbestandene kan opprettholde, legger han til.

Mellom 2012 og 2019 var dødeligheten for ulver i Danmark på 46 prosent, fortalte Sunde under sitt foredrag. Minst ni kjente ulveindivider er forsvunnet på en slik måte at ulovlig avlaving er eneste plausible forklaring, la professoren til.

– Vi har noen steder hvor ulver kan leve i årevis og andre steder hvor de i alle fall tidligere forsvant ganske fort. Men vi har ikke så gode data om hvor og hvordan ulver forsvinner. En skal huske på at det ikke skal mange personer som er villig til å bedrive tjuvjakt for at det kan få en bestandseffekt i en liten populasjon som den danske. Så hvis én prosent av dem som sitter på jaktpost er villig til å skyte ulv ulovlig, kan det påvirke utviklingen i flere år framover, sier Sunde.

Dette er viktig å huske på når en snakker om tjuvjakt på ulv, for det er viktig å unngå at lokalbefolkningen generelt og jegere spesielt skal føle seg urettmessig mistenkeliggjort, mener professoren.

Sunde forklarer at bestandsovervåkning av ulv i Danmark er alvorlig underfinansiert. Snøfattige vintre gjør at det er mye vanskeligere å spore ulvene gjennom landskapet for å innhente møkk eller urin som kan sendes til DNA-analyse.

Budsjettet er på én million danske kroner årlig, noe som etter dagens kurs tilsvarer drøyt 1,5 million norske kroner.

– Når en DNA-analyse koster 4000 kroner, og vi må levere over 100 prøver i året, blir det lite igjen til drift av viltkameraer og lønninger for dem som utfører jobben. Det er mange frivillige som bidrar, men det blir også jobbet veldig mye på fritida for å få bestandsregistreringen til å henge sammen, sier Sunde.

Åpent lavland preger det danske landskapet. Her Nørholm Hede.

FOTO: WEDIGO FERCHLAND (PDM 1.0)

Lite framgang for ulvens status i EU

Uenigheten mellom EU-landene er stor når det gjelder kommisjonens forslag om å myke opp i ulvens vernestatus. Det var ventet en avstemning i det såkalte ministerrådet i sommer, men den ser ut til å bli utsatt, skriver avisa Svensk Jakt.

Flere kilder som avisa har snakket med, understreker at det kan være hensiktsmessig å utsette neste steg i prosessen. Begrunnelsen er at den politiske sammensetningen på flere nivåer i EU-systemet ser ut til

å være i endring. Dersom prosessen skyves på, er sannsynligheten for å få gjennomslag for å endre ulvens status fra «strengt beskyttet» til bare «beskyttet» større, vurderer flere jegerorganisasjoner.

– Det er et poeng å unngå en avstemning hvis man ikke har flertall, fordi spørsmålet ellers kan komme til å forsvinne fra dagsordenen. Basert på de nåværende posisjonene til de ulike medlemslandene virker det mer sannsynlig at avgjørelsen kommer i

ILLUSTRASJONSFOTO: KYLE WAGAMAN

2025, men mye kan skje underveis, sier Johan Svalby, som er internasjonalt ansvarlig hos Svenska Jägareförbundet.

Svein Egil Hatlevik

Det svenske Naturvårdsverket har analysert hvordan Sverige skal kunne senke sin referanseverdi for ulv til mellom 170 og 270 individer. En slik reduksjon stiller krav til hvor ofte ulver innvandrer til landet og en del endringer i forvaltningen, heter det i en pressemelding.

Den svenske Riksdagen vedtok for drøyt to år siden at antall ulver i landet bør ligge mellom 170 og 270 individer – og helst i det nedre sjiktet av intervallet. Vedtaket var et svar på at bestanden da var på sitt største i moderne tid med mer enn 400 individer. Siden har antallet vokst, men sunket noe igjen, og det siste offisielle bestandsestimater er på 375 ulveindivider, meldte Rovdata i juni.

Den gjeldende referanseverdien er på 300 individer, og gjelder fram til neste gang svenskene rapporterer til EUs arts- og habitattidirektiv, noe som må skje senest i juli 2025.

Avveining om risiko

Naturvårdsverket bemerker i sin pressemelding at en referanseverdi i den nedre delen av intervallet, altså nærmere 170 enn 270, innebærer en større biologisk og juridisk risiko sammenlignet med i dag.

Ulv i Sverige og Norge utgjør en felles bestand sør for reinbeiteområdene i begge landene, det vil si omtrent fra Femunden og sørover.

Antall ulver i Norge og Sverige har gått ned det siste året, fra cirka 510 individer

forrige vinter til cirka 440 individer i vinter. Nedgangen har funnet sted i begge land, meldte Rovdata nylig.

Slik svarer den norske regjeringen

Rovdyr.org har kontaktet det norske Klima- og miljødepartementet (KLD) for å innhente kommentarer om denne ukas siste utvikling i den svenske prosessen med å krympe ulvestammen.

– Hva er KLDs kommentar til muligheten for at den svenske delen av den felles bestanden i de to landene kan bli redusert? Reduserer det handlingsrommet i den norske delbestanden?

– Det er for tidlig å si. Vi skal nå gå igjen nom kunnskapsrapportene og Naturvårdsverkets svar på regjeringsoppdraget. Norge og Sverige forvalter en felles bestand, og selv om landene har ulike bestandsmål er kunnskapen som legges til grunn for bestanden den samme. Dermed vil vi også bli påvirket av hverandre, svarer Bjørnstad.

– Regjeringen har et mål om å redusere det norske bestandsmålet for ulv. Hvordan påvirkes prosessen med dette arbeidet av signalene fra Naturvårdsverket om at det er mulig for svenske myndigheter å redusere sin del av den svensk-norske ulvebestanden?

– Det regjeringen har sagt er at vi blant annet vil utrede en reduksjon av bestandsmålet for ulv. Miljødirektoratet har gjort en vurdering og vi vil ta med oss disse vurderingene i regjeringens videre oppfølging av saken. Om bestandsnivået i

Statssekretær Kjersti Bjørnstad i Klima- og miljødepartementet.

FOTO: SVEIN EGIL HATLEVIK

Sverige eller andre rammer blir endret, vil dette naturligvis være noe vi må ha med oss i vurderinger av bestandsnivået også på norsk side, svarer Bjørnstad.

Mer krevende forvaltning

Naturvårdsverket har utformet en rekke punkter om hva som vil kreves for at referanseverdien for ulvestammen i Sverige skal kunne ligge mellom 170 og 270 individer:

- I gjennomsnitt må to til tre innvandrede individer med østlig opprinnelse etablere seg i populasjonen for hver tiårsperiode.
- Fødselstall i populasjonen må ikke synke og dødeligheten må ikke øke sammenlignet med dagens nivåer.
- Jo lavere antall individer svenskene ønsker å ha i bestanden, desto større grad av individbasert og ressurskrevende ulveforvaltning kreves, med hensyn til blant annet genetisk prøvetaking og analyse som grunnlag for beslutninger.

Kadaver etter kadaver etter kadaver

Reineiere i Hjerttind reinbeitedistrikt i Troms har prøvd mange forskjellige tiltak for å verne kalvene mot ørn. Men det ene tiltaket de har tro på, å avlive ørn, får de ikke prøve ut.

 Svein Egil Hatlevik

– Jeg kunne skrevet en bibel om alt som er galt med forvaltningen, sukker Jon Mathis Oskal.

I fjor skrev Rovdyr.org om at reinbeitedistriktet Hjerttind hadde fått skadefellingstillatelse på kongeørn etter store tap, men noen ørnefelling ble det ikke noe av. I år har turen gått til Salangen i Troms for å møte reindriften på hjemmebane.

– Vi har prøvd alt: Kalving i gjerde, i skogen og på høyfjellet. I fjor hadde vi reinen i skogen, for vi tenkte det ville gjøre dyra

Jon Mathis Oskal er lei av å miste så mange kalver til ørn.

mindre utsatt for ørn. Men det eneste vi oppnådde var vel egentlig mer dokumentasjon. Reinen vil helst gå spredt, så det ble innmari mye jobb, sier Oskal.

– I år er det uvisst om tapene er på samme nivå, vi får ikke noen samlet oversikt før vi samler reinen til slakt på høsten, legger han til.

Han ønsker seg en ørneforvaltning med kvotejakt før ørnene legger egg i måneds-skiftet mars–april.

– Bestanden må ned. Slik som det er nå, blir det en kunstig høy bestand, hvor beitenæringene må fø opp ørnene. Vi får heller ikke erstattet alt ørna tar, og det går ut over økonomien. Det blir vanskelig å planlegge, og det sitter langt inne å investere i utstyr du trenger til drifta når alt er så usikkert, sier Oskal.

Kalvetilgangen når slaktetida kommer, varierer mellom 20 og 60 prosent.

Forskning i stampe

I 2016 vedtok Stortinget å gjennomføre et prøveprosjekt om forvaltning av kongeørn i Troms. Prosjektet skulle også inneholde en prøveordning med felling av ørn som

gjorde skade på beitedyr. Åtte år seinere er det lite framdrift å rapportere om. Reineierne i Hjerttind har flere ganger sagt nei til å delta i forskningsprosjekter.

– Vi har hatt forskning her på slutten av 90-tallet. Da kom forskerne fram til at nesten 80 prosent av tapene våre var til rovdyr. Det blir veldig mye ekstra styr og liten sannsynlighet for at forskningen resulterer i bedre forvaltning, sier Oskal.

– Det eneste som virker er færre ørner. Hvis vi kunne tatt ut de som er i kalvingsområdet, ville det hjulpet. Nå er det slik at man søker skadefelling, og så går det flere uker før man får svar, sier han.

Rovdyra følger etter

Oskal viser til en kartlegging som har vist at Hjerttind reinbeitedistrikt er blant de distriktene i Reindriften-Norge hvor beiteområdene er mest forringet på grunn av annen arealbruk.

– Der det ikke er bebyggelse, er det vei, og der det ikke er vei, er det kraftlinjer. Da samles reinen på mindre arealer, og rovdyra følger etter. Flytter man reinen ned til skoggrensa, vet man hva som venter. Det er kadaver etter kadaver etter kadaver,

Statsforvalteren i Troms og Finnmark sendte i mai en bekymringsmelding om rovviltforvaltningen i regionen, og skriver at de «finner det nødvendig å uttrykke bekymring for utviklinga i både reindriftnæringa og i beitenæringene i landbruket som følge av tap til rovdyr».

Videre skriver Statsforvalteren at: «I Troms ligger kalvetilgang etter tap på ca. 30-40 %, som forteller hvor stor del av kalveproduksjonen som reiene sitter igjen

med i form av slaktedyr eller nyrekrutting til flokken. Troms har generelt hatt store svingninger i produksjonen, blant annet som følge av utfordrende vinterbeiter og ustabile klimatiske forhold. Vinterbeitene er mer ujevnt fordelte, og utgjør den mest begrensende faktoren for de fleste distrikter i disse to områdene. Imidlertid har sommerbeitene generelt meget høy kvalitet. Dette innebærer at Troms og Nordland ligger i toppen når det gjelder kjøttkvalitet og høye slaktevekter.»

Reinen i Hjertind beitedistrikt i Troms har blitt forsøkt beskyttet mot ørn på et utall måter.

Under: Det ble ikke plass til alle bildene av ørnetatt rein fra Hjertind. Her er fire av dem. FOTO: PRIVAT

Statsforvalteren oppsummerer situasjonen med at beitenæringene ikke lenger har tillit til forvaltningen, men legger til at «Verre er det imidlertid å se at næringene går sterkt tilbake, der tap til rovvilt kan være en vesentlig årsak.»

Ønsker kvotejakt

Også lenger sør tas det initiativ for å skyte ørn.

– Vi har nådd grensa for lenge siden. Nå er det på høy tid å få fjernet trusselen og ta ut langt flere ørner, sier Kim Haugan Schei, gruppeleder for Senterpartiet i Nordland fylkesting og dessuten leder i Rovviltnemnda i Nordland i en pressemelding i juni.

Hans utspill skapte en god del debatt og ble tema for en rekke NRK-artikler. Schei mener kvotejakt på ørn må komme på plass snarest mulig. Både hav- og kongeørna har vært fredet siden 1968, og bare unntaksvis åpner forvaltningen for å ta ut kongeørn for å avverge skade på bufe eller tamrein.

Schei mener også at ørna skaper problemer for sjøfugl.

– Ørner som står klare til angrep ved fuglefjellene er blitt et vanlig syn. Selv om ørna ikke får tak i byttet sitt, jages fuglene unna redene, og eggene blir et enkelt bytte for andre fugler, som måse og ravn, sier Schei.

Landsstyrets medlemmer:

Arve Sætra
Landstyrets leder

Aurskog
Tlf. 992 15 586

Tone Judith M. Benjaminsen
Styremedlem

Tjeldsund
Tlf. 941 47 249

Mette Trøftmoen
Styremedlem

Nord-Odal
Tlf. 905 86 603

Knut Halvor Jorde
Styremedlem

Nesbyen
Tlf. 958 88 416

Vidar Helgesen
Styremedlem

Rena
Tlf. 917 46 796

Brita Sandvik Wilks

1. vara
Snåsa
Tlf. 901 70 720

Geir Sneffjellå
2. vara

Mo i Rana
Tlf. 472 34 603

Ander Olav Grønvold
3. vara

Moss
Tlf. 918 87 717

Folkeaksjonens ledelse og politikk:

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en landsomfattende partipolitisk nøytral organisasjon med formål å endre dagens rovdyrpolitikk. Økende bestander av store rovdyr gir ikke bare konflikt mellom nærings og verneinteresser. Det handler om mange folks livskvalitet i hverdagen.

Skogen og utmarka er viktig for vår livskvalitet. Dagens rovdyrpolitikk truer mye av det som gjør det meningsfullt å bo i Distrikts-Norge.

Jegere og utmarksbrukere er kulturbærere. Vår fantastiske natur med et rikt biologisk mangfold er et resultat av flere tusen år med allsidig utmarksbruk. Dette er faktisk grunnlaget for vår opprinnelige eksistens og bosetting i Norge.

Det er kunnskapsløst og historieløst hvis disse rike tradisjonene skal vike for myter om at Norge består av urørt villmark.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en viktig stemme i rovdyrdebatten. Med kunnskap, ansvarlighet og engasjement bidrar vi til økt kompetanse som skal gi grunnlag for en ny politikk med aktiv forvaltning i stedet for strengt vern av rovdyr i Norge.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk sier:

- **Ja til lokal forvaltning**
- **Ja til effektivt uttak av skadedyr**
- **Nei til kjerneområder og rovdyrsoner**
- **Nei til fast ulvestamme i Norge**

Ansatte:

Åsmund Ystad

Daglig leder

Tlf. 975 95 119
aksjonen@rovdyr.org

Svein Egil Hatlevik

Journalist

Tlf. 940 08 611
svein.egil.hatlevik@rovdyr.org

Medlemskontingent er kr 295,- for hovedmedlem i 2024.

Familiemedlemskap koster kr. 425 for hele familien. Ungdom under 25 år betaler kr 135 pr. person. Nye hovedmedlemmer betaler kr. 200 første året og ungdom og familiemedlem betaler kr. 100 første året.

Velkommen til Jakt- og fiskedagene på Skogmuseet

8. – 11. august treffer du også i år
Folkeaksjonen på vår stand i Elverum.

Du finner oss som vanlig på vår faste plass foran stab-
buret, klar til å ta imot gode medlemmer og som vanlig
med gode tilbud til nye medlemmer.

Fornøyde medlemmer foran Folkeaksjonens
stand på jakt og fiskedagene i 2023.

FOTO: ÅSMUND YSTAD

I september er det tid for **DYRSKUN** igjen og i Seljord
finner du Folkeaksjonen på plass andre helga i september,
13. - 15. september.

Enkelt å melde inn nye medlemmer

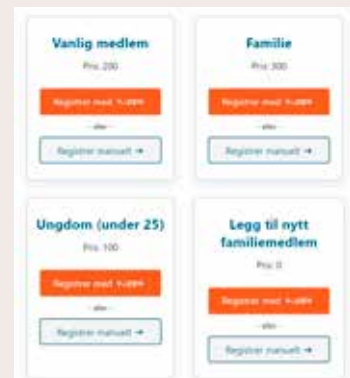
Kjenner du et potensielt nytt medlem i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk
kan du raskt og enkelt hjelpe dem inn.

Med denne QR-koden
kommer nye medlemmer
enkelt til innmeldingssiden
www.rovdyr.org/medlem.

Nye medlemmer kan enkelt
registrere seg via **Vipps** og like
kjapt betale medlemskontin-
genten som for nye medlem-
mer første året er kr 200 for
hovedmedlemmer og kr 100 for
ungdom under 25 år.

Unngikk bjørnekatastrofe

Sauebonden Marie Hov fra Rollag ble vitne til et bjørneangrep på egne dyr, men takker en blanding av flaks og godt arbeid for at det ikke gikk verre enn det gikk.

Marie Hov holdt foredrag 29. mai 2024 på årsmøtet til Hallingdal lokallag av Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk i Gol Bedehus.

Svein Egil Hatlevik

Marie Hov holdt foredrag under årsmøtet til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk sitt lokallag i Hallingdal i mai. Under overskriften «Rovdyrsommeren som kunne gått så mye verre» fortalte hun om hendelsene som førte fram til at en bjørn ble felt i Rollag i Buskerud, hvor hun har sauer på utmarksbeite i Trillemarka.

Sommeren 2023 hadde en bjørn blitt observert mange steder på Østlandet, fra Elverum, Romerike, Skedsmokorset, Hadeland og Toten før den til slutt endte opp i Flå og Rollag, hvor den begynte å ta sau. 4. juli ble bjørnen skutt.

– Når det gikk så bra som det gikk, handler det om at vi klarte å være på rett sted til rett gjennom et helt døgn. Det skyldtes delvis flaks, men også at vi er flinke til å se etter dyra våre, sa Hov.

Spor i grusen

Hun hadde hatt reveangrep på lam på innmark allerede tidlig i sesongen, noe som gjorde at hun hadde fått god kontakt med lokalt mannskap i Statens naturoppsyn (SNO). En kontakt tipset henne om at bjørnen var på vei mot nærområdene.

Hun reiste ut for å undersøke, og da fant hun bjørnespor og sauespor i grusveien. Det var tydelig at bjørnen fulgte etter sau. Hun søkte om skadefellingstillatelse etter å ha funnet et kadaver.

– Jeg fant det første kadaveret før SNO kom, så ett til. Skadefellingslaget jobbet raskt og var veldig på ballen, sa Hov.

Deretter ble hennes rolle å lete etter uvanlige bevegelser i sporloggene til Telespor-bjellene. Loggen til ei ung søye skulle vise seg å gi avgjørende informasjon. Søya

hadde kommet ned fra beite og til gården, og gikk opp igjen i løpet av få timer.

– Jeg reiste opp og fant henne uten lam, hun skulle gått med to. Hun var ganske forstyrret, men likevel kontaktsøkende. Vi reiste opp der hun hadde gått for å lete etter kadavre, og vi fant en gruppe sauer, sa Hov.

Vitne til angrep

Hun og jegeren hun gikk sammen med skilte lag for å lete etter kadavre ulike steder. Etter hvert hører hun lyden av løpende sauer.

– Bak dem kommer Bamse Brakar, og jeg står rundt 300 meter unna. Jeg ble veldig usikker på hva jeg skal gjøre. Skal jeg filme for å samle bevis? Skal prøve å skremme vekk bjørnen? Ødelegger jeg for skadefellingslaget hvis jeg roper for å skremme? Skal jeg ringe for å få jegeren til å komme? Det er mange tanker som suser gjennom hodet, og etterpå ser jeg på telefonen at jeg har prøvd litt av alt, sa Hov.

Hun så bjørnen ved ni-tida på kvelden, og rundt halv fem morgenen etter var den felt. Hov mistet to søyer og to lam til bjørn.

– Selv om bjørnen lå i bakken, er det en del etterarbeid for bonden. Det handler om å lete etter kadaver og å håndtere SNO og media. Vi valgte å holde en lav profil og ikke uttale oss, og vi var heldige som ikke opplevde så mye trykk, sa Hov.

Denne bjørnen ble felt i Rollag i fjor sommer.

FOTO: STATENS NATUROPPSYN

Kontaktinformasjon for Folkeaksjonens lokallag

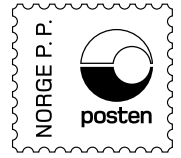
Lokallag	Leder (Kontaktperson)	Telefon
Østfold	Kai Vidar Nikolaisen, Mysen	tlf. 480 54 438
Akershus	Odd Granås, Aurskog	tlf. 908 81 938
Søndre Buskerud	Tore Nylehn, Vestfossen	tlf. 905 03 610
Glåmdal	Mette Trøftmoen, Knapper	tlf. 905 86 603
Vestfold	Frode Island Bergan, Steinsholt	tlf. 905 81 517
Hallingdal	Knut Halvor Jordet, Nesbyen	tlf. 958 88 416
Trysil og Engerdal	Hans Peter Nyhuus, Trysil	tlf. 992 11 953
Åmot og Elverum	Vidar Helgesen, Rena	tlf. 917 46 796
Ringsaker	Geir Atle Aas, Brumunddal	tlf. 907 27 902
Nord-Østerdal	Harald Enge, Os	tlf. 950 88 892
Lillehammer	Ottar Moe, Øyer	tlf. 959 81 660
Valdres	Kristen Hagaseth, Etnedal	tlf. 976 89 041
Lesja og Dovre	Bjørn Magnus Tordhol, Lesja	tlf. 900 87 235
Oppdal og Rennebu	Steinar Granlund, Oppdal	tlf. 469 62 904
Gauldal	Torleif Slaaen, Ler	tlf. 958 39 587
Nord-Trøndelag	Jørn Ove Heggland, Snåsa	tlf. 414 57 649
Helgeland	Geir Sneffjellå, Mo i Rana	tlf. 472 34 603
Troms	Terje Benjaminsen, Tovik	tlf. 913 91 707

Landsstyret i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Leder:	Arve Sætra, Aurskog	tlf. 992 15 586
Styremedlem:	Tone J. M Benjaminsen, Tjeldsund	tlf. 941 47 249
	Mette Trøftmoen, Nord-Odal	tlf. 905 86 603
	Knut Halvor Jorde, Nesbyen	tlf. 958 88 416
	Vidar Helgesen, Rena	tlf. 917 46 796
Varamedlem:	Brita Sandvik Wilks, Snåsa	tlf. 901 70 729
	Geir Sneffjellå, Mo i Rana	tlf. 472 34 603
	Anders Olav Grønvold, Moss	tlf. 918 87 717
Daglig leder:	Åsmund Ystad, Steinkjer	tlf. 975 95 119
	e-post: aksjonen@rovdyr.org	
Revisor:	Revisorfirmaet BDO AS, Steinkjer	
Ordfører landsmøte:	Kjetil Hermanstad, Grong	
Valgkomité:	Odd Granås, Akershus, leder	
	Jørn Ove Heggland, Nord-Trøndelag	
	Olav Fagerås, Søndre Buskerud	
	Thea Skjønhaug, Glåmdal, varamedlem	

Tidligere utgaver
av **Rovdyr**
kan leses på
www.rovdyr.org

Rovdyrpolitikken er for viktig til å formidles av 24 år gamle journalistvikarer fra Bærum

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk
rapporterer nyhetene sjøl

Les sakene på www.rovdyr.org

Et utvalg av saker:

Omstridte bjørner tilbake i Snåsa, søknad om forebyggende skadefelling avslått

19. juni 2024

Slik jobber Statens naturoppsyn for å trene opp flere rovdyrhunder

12. juni 2024

Setten-valp skutt under skadefelling i Sverige

3. mai 2024.

Følg Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk på sosiale medier

Facebook:
Rovdyr.org

Instagram:
nyrovdyrpolitikk